
Saksnr: 2021/19648-1
Saksbehandlar Rolf Rosenlund
Dato: 04.05.2021

Til: HU - samferdsel og mobilitet

Frå: Fylkesdirektør mobilitet og kollektivtransport

Plaststrategi - tiltak for mobilitet og kollektivtransport

Plaststrategien er utarbeidd etter oppdrag frå Fylkestinget i Hordaland juni 2018. Arbeidet vart organisert som eit prosjekt, og det er avdeling for innovasjon og næring som har hatt ansvar for å utarbeide strategien.

Strategien er i hovudsak for organisasjonen Vestland fylkeskommune, og vart vedteken i fylkestinget 09.06.2020 med visjonen «Vestland skal ha null tilførsel av plast til naturen, ein plastfri natur og eit plastfritt hav». Målsetjinga er at fylkeskommunen skal hindre at plastavfall kjem på avvege, og redusera bruken av plast i eigen organisasjon. I tillegg til seks hovudmål og 11 delmål som til dels er detaljerte, har strategien ei rekke tiltak med både internt og eksternt fokus .

Avdelingane i fylkeskommunen vil ha ulik tilnærming til bruk av plast, og operasjonaliseringa av strategien ligg difor primært der. Kvar avdeling må vurdere korleis strategien best vert implementert i eigne arbeidsoppgåver og budsjett. Dette gjeld også å vurdere behovet for samordning på tvers og kanskje spesielt når det gjeld innkjøp. Avdeling for Strategisk utvikling og digitalisering - seksjon plan, klima og folkehelse har ansvar for å sikre at strategien blir følgt opp.

Handsaminga i hovudutvala skal inngå i ei sak om oppfølging av plaststrategien til Fylkesutvalet i juni 2021. Det er sett av kr 1 mill. i budsjettet til oppfølging av plaststrategien. Disponeringa av desse midlane skal vedtakast av Fylkesutvalet. Det er foreslått å kartlegge kvar det er mykje bruk av plast og kvar plastavfallet oppstår i Vestland fylkeskommune si verksemd. Deretter vil ein foreslå kva indikatorar som kan nyttast for å rapportere måloppnåing, og målrette innsatsen for å minimere bruk og redusere plast på avvege ytterlegare.

Hovudmåla i plaststrategien

1. Unngå plast på avvege.
2. Bidra til eit reint og plastfritt hav og miljø.
3. Vera leiande og inkluderande i arbeidet mot marin forøpling.
4. Leggje til rette for at interkommunale aktørar, organisasjonar, næringsliv og forskning er med på å løysa utfordringane med plast.
5. ***Redusere plastbruken i eigen verksemd med minst 40% og mobilisere til redusert plastforbruk i samfunnet innan 2023.***
6. Plaststrategien for Vestlandrådet er eit ledd i utvikling av ein heilskaplege klima- og miljøstrategi i samlege avdelingar og seksjonar i fylkeskommunane på Vestlandet.

Delmåla i plaststrategien

1. Søkje samarbeid med kompetanse- og fagmiljø, og bidra til regional samhandling, og initiere ulike tverrfaglege prosjekt.
2. Arbeide for å plassere operasjonelt ansvar og etablere føreseielege nasjonale finansieringsløyser for profesjonelle aktørar som arbeidar med rydding og handtering av avfall på avvege.
3. Arbeide for å etablere produsentansvarsordningar for å standardisera typar plast og auka gjenvinningsgraden. Vestland fylkeskommune skal samarbeide med EU om å innsnevre plastproduksjon til berre plasttypar som kan resirkulerast.
4. Bidra til Vestlandsrådet sitt arbeid med marin forsøpling og ha tett samarbeid med fylkeskommunar, kommunar, fylkesmenn og andre aktørar.
5. Vera ein retningsleiande innkjøpsinstans som velgje bort unødvendig plast og framskandar avskaffing av eingongsplastartiklar i eiga verksemd før nasjonale reglar gjennom innretting av eigen innkjøpsstrategi i samsvar med avfallhierarkiet.
6. Auka arbeidet med formidling og handlingsskapande arbeid av temaet på vidaregåande skular og andre utdanningsinstitusjonar til dømes med Nasjonal digital læringsarena (NDLA).
7. Støtte friluftsråda sitt arbeid med rydding av marin forsøpling og stimulere frivillige til å rydde strender og informere om plast- og marin forsøpling.
8. Arbeida for å etablere mottak for eigarlaust avfall i alle våre fiskerihamner for frivillige og fiskarar som ryddar og for å få på plass godkjende avfallsplanar for alle hamner i tråd med EU sitt skipsavfallsdirektiv.
9. Plaststrategien blir implementert som eit ledd i utviklinga av ein heilskapleg klima- og miljøstrategi i samtlege avdelingar og seksjonar. Det vil blant anna bli gjort i det årlege interne miljøhandlingsprogrammet for fylkeskommunen.
10. ***Auke mengda med resirkulert plast frå eige avfall til 100% innan 2023.***
11. Styrke samarbeid med næringslivet for å løyse plastutfordringa og styrking av våre viktigaste verktøy her. Fylkeskommunen skal bidra til utvikling av ny teknologi og fleire arbeidsplassar knytt til rydding av plast.

Tiltaksliste MOK

Tiltak 16	Betre mottakskontroll av massar for å redusere gjenvinning av forureina massar med plast.		
Avdeling	Status	Mogeleg plan vidare	priorit ere setje på vent ikkje jobbe vidare

BU	Ved graving i jord/lausmassar som anten er påvist forureina masse i form av miljøtekniske grunnundersøkingar, eller som ligg innafor Bergen kommune sitt aktsomheitskart må det søkast om løyve hjå Plan-og bygningsetaten. Massar kan gjenbrukast internt i tiltaksområdet føresett at arealkriteriet og miljørisikovurdering tilseier mogeleg gjenbruk. Dersom massane skal nyttast utanfor tiltaksområdet må det søkast dispensasjon hjå Miljødirektoratet. I Bybanen utbygging sine prosjekt vert massar mest mogeleg gjenbrukt på dei ulike entreprisane, eventuelt sortert det som er mogeleg, og forureina restmassar vert levert til godkjent mottak. Det kan vera plast i forureina masse, men det er ikkje synleg plast som er hovedutfordringa.	BU må forholde seg til at alle massar som vert flytta må håndterast forsvarleg I Prosjekteringsveileder for Bybanen heiter det: <i>Det er utarbeidet plaststrategier både i Bergen kommune og i Vestland fylkeskommune. I hovedsak omhandler det å minimere behov for plastbruk, unngå plast på avveie og bidra til et rent og plastfritt miljø både på land og i sjø. Disse strategiene må etterleves under prosjekteringen</i>	Priorit ere
Tiltak 17	Sjå plast i regional samanheng med regional transportstrategi.		
Avde ling	Status	Mogeleg plan vidare	priorit ere setje på vent ikkje jobbe vidare
MOK	Regional transportplan Vestland (2022-2033) omtaler ikkje plaststrategi direkte, men har eit sterkt fokus på natur, miljø og berekraft. Hovudmålet for planen er: Vestland skal ha eit trygt, effektivt og framtidretta transportsystem som legg til rette for klima- og miljøvenleg mobilitet og berekraftig samfunnsutvikling	Det er også formulert eigne strategiar knytt til berekraft: Redusere klimagassutslepp frå bygging, drift og vedlikehald av veginfrastrukturen og sikre at vegane er tilpassa framtidige klimaendringar. Kollektivtenestene skal verte bygd og drifta på ein berekraftig måte	priorit ere
Tiltak 18	Oppmode om 100% gjenvinning av massar, framfor nye uttak for å unngå plastforureining ved spreing av elektrisk sprengingslading dekkja av plast.		
Avde ling	Status	Mogeleg plan vidare	priorit ere setje på vent ikkje jobbe vidare

BU	<p>Sprengstein frå anlegga som vert deponert eller nytta i anlegga inneheld plast i form av skyteledningar eller elektroniske tennarar. Det er ikkje gode tekniske metodar for å sortera ut plasten frå sprengsteinen. Plasten blir delvis «sprengt» i mindre deler under drivinga, noko vert forbrent under sprengninga, og noko blir liggjande i massane intakt. Det er og eit tryggleiksmessig aspekt inne i bildet i forhold til å plukka ut plast frå massane, i tillegg til utfordringen rundt logistikken ved uthenting av sprengstein frå stoff og vidare håndtering. For sprengstein som blir fylt i Store Lungegårdsvannet vert plasten som flyt opp samla, saman med anna bysøppel og organisk avfall, då plast frå skyteledningane ofte surrar seg saman med anna avfall og det ikkje er mogeleg å plukke opp kun skyteledningane. Krav frå Statsforvaltaren tilseier at flyteavfallet skal samlast opp og vegast, samt rapportera det inn kvar andre månad. Til no er det samla ca. 15 tonn flyteavfall. Kor mykje som utgjer skyteledningane er det ikkje eksakte tal på, men det pågår eit forskningsprosjekt rundt dette i regi av NOSKA og Norge.</p>	<p>For å bukt med dette universelle problemet er kanskje vegen å gå å sjå på korleis hindra at plast hamnar i sprengsteinsmasse i utgangspunktet, og ikkje fjerna det etter at massane er sprengt ut. BU søkte om klimasatsmidlar til Miljødirektoratet i fjor for m.a. å sjå på om det finst alternative materialar som kan nyttast (t.d. nedbrytbare materialar), ved å gå i dialog med leverandørar, men søknaden vart ikkje innvilga. BU meiner at problemstillinga med plast i sprengstein ei bransjeutfordring, spesielt sidan tryggleiksaspektet spelar så stor rolle her. Det burde blitt tatt tak i på eit overordna bransjenivå.</p>	<p>Priorit ere</p>
Tiltak nr 34	Ta imot eigarlaust marint avfall på de fylkeskommunale hamnene		
Avde ling	Status	Mogeleg plan vidare	priorit ere setje på vent ikkje jobbe vidare
MOK	<p>Fylkesferjekaiiane er del av fylkesvegen, og sorterar under INV. Det er om lag 150 kaiar som har anløp av snøggbåt eller lokalbåt. Ein del av desse kaiiane er felles med fylkesferjekaiiar, men dei fleste er reine båtkaiiar av alle typar med omsyn til lokalisering, kvalitet og storleik. Tre av desse er eigd av fylkeskommunen; Flesland, Kleppstø og Hellesøy. Alle dei om lag 100 kaiiane i Sogn og Fjordane er i anten privat eller kommunal eige.</p>	<p>Private og kommunale kaiar vert og nytta til andre føremål enn rutedrift, og kaiieigarane har ansvar for drift og vedlikehald av kaiarealet. Då fylkeskommunen ikkje er inne på drifta, så har ein heller ikkje eit apparat til å håndtera mottak av avfall. Eit slikt tiltak vil vera krevjande å gjennomføra, særleg på logistikk og areal/avtaleforhold. Det å opna for fritt mottak av eigarlaust (marint)avfall i alle fylkeskommunale hamner vil og ha ei økonomisk side som må utgreiast før ein eventuelt går vidare med dette.</p>	<p>ikkje jobbe vidare</p>